

JOAN-LLUÍS LLUÍS. **Escriptor**

Llengües i vida

Arran de la publicació del seu llibre «A cremallengua», Joan-Lluís Lluís parla de la diversitat de les llengües i de la delicada situació actual del català

MARCELA TOPOR

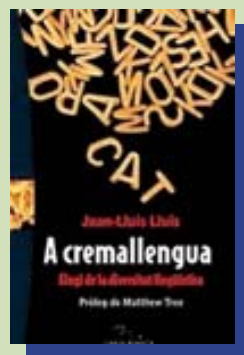
Abans de començar reivindicar que no és ni filòleg, ni lingüista, ni sociolingüista. La visió que té de les llengües és la visió empírica d'algú que estima les llengües però que no les practica, d'un *filolingüista*.

–**Com va sorgir la idea dels articles de Presència?**

–«És una idea que té bastants més anys que els articles, feia temps que la tenia al cap. Jo sóc un poliglòt passiu –parlo el català i el francès –, hi ha llengües que puc controlar una mica i en lleixo unes quantes. I les altres són un bosc salvatge impenetrable. Però tinc una mena de passió platònica per les llengües –platònica perquè en practico poques, però passió perquè és una cosa que sempre m'ha agradat. I un dia em vaig adonar que sabia moltes coses sobre llengües. No profundes, però diverses. I em va semblar que a partir de les llengües es pot parlar de moltes altres coses, i és el que intento fer.»

–**Com que hi ha tantes llengües, el tema dona per molt...**

–«Hi ha moltes llengües, entre 5.000 i 6.000, no hi ha un compte exacte perquè la diferència entre una llengua i un dialecte és molt

«**A CREMALLENGUA**»

Autor: JOAN-LLUÍS LLUÍS
Editorial: VIENA EDICIONS
Pàgines: 160 / Preu: 16,50 €

El llibre, un elogi a la diversitat lingüística, és un recull dels millors articles que Joan-Lluís Lluís (Perpinyà, 1963) ha publicat a la revista Presència.

subtil. S'avalua que mor una llengua cada dues setmanes, és un ritme realment frenètic. Es calcula que al llarg del segle XXI en podrien desaparèixer la meitat. Això és lligat en bona part a la creació dels estats moderns, que demanen una llengua forta i les altres llengües els fan nosa, i per tant la llengua que no té un estat a favor té un estat a contra –és gairebé mecànic. I per tant com que hi ha moltíssimes més llengües que estats, hi ha

moltíssimes llengües en perill.»

–**Podríem considerar el català en perill de desaparició?**

–«I tant! Probablement no durant el segle XXI... El català és en una situació paradoxal, probablement és la història del got mig ple o mig buit. Crec que és la 80a llengua més parlada del món, la 13a més parlada de la Unió Europea, la 26a més utilitzada a internet... Per tant és una llengua que no és petita a escala planetària i que té una salut objectiva envejable a nivell del món. Ara bé, es troba en una situació política que hi és clarament desfavorable. I això pot conduir a la seva, si no desaparició, a un afbliment que sigui mortífer a mitjà termini. Crec que no hi ha cap sociolingüista que pugui dir el contrari, sabent que les societats bilingües no existeixen; existeixen individus bilingües. I per tant hi ha una llengua que es menja l'altra i la llengua que té un estat a favor es menja la llengua que no té cap estat a favor.»

–**Què podem fer per ajudar el català? Per què els catalans sovint canvien el xip al castellà?**

–«A vegades es tracta d'una bona educació mal compresa. A mi també m'ha passat, més abans, quan se'm detectava més l'accent

francès, i m'ofenia molt. Els mateixos catalans posen el català en perill mortal. Cal parlar català sempre i amb tothom. Passar a una altra llengua, el castellà o una altra, perquè es detecta que l'altra persona és estrangera, és una forma de racisme, és com posar els estrangers en un gueto. Un xinès o un africà pot parlar català igual de bé que un català de Santa Coloma de Farners, i adreçar-se-li en li castellà perquè té un color de pell di-

Joan-Lluís Lluís confessa tenir una passió platònica per les llengües. / JORDI SOLER

no podem decidir perquè la fidelitat a l'Estat espanyol és incompatible amb la fidelitat a la llengua catalana. La vida és triar i es prendre decisions. Algú que vol ser fidel a l'Estat espanyol ha d'acceptar que a mitjà termini desaparegui o es malmeti moltíssim la llengua catalana. I algú que vol ser fidel a la llengua catalana ha d'acceptar separar-se de l'Estat espanyol.»

—De quina manera la globalització afecta la diversitat lingüística?

—«A priori és un efecte negatiu perquè tant els estats com els intercanvis comercials fan que hi hagi llengües que esdevenen indispensables i d'altres que no. Ara bé, amb la creació d'internet es deia que hi hauria un allau d'anglès a tot el món, que anivellaria les llengües, però s'ha vist al contrari, que llengües petites arriben a utilitzar internet en benefici propi.»

—Com el català...

—«El català és una potència a internet a escala mundial. El català va ser la segona llengua, després de l'anglès, a utilitzar Viquipèdia. Suposo que és una manera de suplir una mancança, d'ocupar espai virtual perquè no podem ocupar espai concret. El .cat també és una cosa extraordinària a internet, ara per ara som l'única comunitat lingüística cultural del món a tenir un domini propi, que no és domini d'Estat però que no és un domini genèric com .org o .com.»

—Quina és la llengua que t'ha sorprès més?

—«Més que llengües el que em fascina són els sistemes d'escriptura, pel seu aspecte exòtic o estrany. Els ideogrames xinesos, per exemple. Hi ha moltíssims sistemes d'escriptura que no coneixem. A Geòrgia tenen l'alfabet georgià que utilitzen només allà. Una part dels berbers, l'amazic l'escriuen amb un alfabet que sembla gairebé dibuixos d'infants, és com una poesia visual. Després, el que em fascina, és sentir llengües que no conec i intentar distingir-les: el coreà, el japonès del xinès, o les llengües eslaves entre elles.»

ferent és discriminació.»

—Queda molt bé parlar a favor de la diversitat lingüística, però molt sovint els estats van en sentit contrari.

—«No hi ha pràcticament cap estat al món que sigui a favor de la diversitat lingüística. En tot cas quan ho són és perquè no poden fer-ho altrament. Perquè un Estat vetlla pels seus interessos, no els dels seus ciutadans. La supervivència de l'Estat és la seva princi-

pal preocupació, i si s'ha de sacrificar la llengua d'alguns dels seus ciutadans ho farà. Al món, d'estats plenament plurilingües, amb respecte, hi ha Suïssa, l'Índia i poca cosa més. Fins i tot a l'Índia, que és un subcontinent amb centenars de llengües, les 28 oficials comencen a patir per l'anglès i per l'indi. Per tant, quan un estat diu 'jo sóc plurilingüe', generalment és per hipocresia. Els estats volen ser monolingües.»

—Perquè?

—«Perquè és molt més fàcil gestionar les poblacions. Es pot tenir un estat a favor o en contra i els catalans ara per ara tenen un estat en contra. L'única manera de tenir un estat a favor és tenir un Estat català.»

—Deies en el llibre que els catalans han de decidir el futur de la seva llengua. Això es pot sense tenir un estat propi?

—«No, sense tenir un estat propi